

[Lysholt Hansen.]

rigtigt, at hele den eksisterende ordning med udgifternes fordeling og refusioner mellem staten og primærkommuner og amtskommuner trænger til en revision og må kunne forenkles betydeligt, men denne problemstilling er jo for længst taget op til drøftelse af regeringen, og så vidt jeg forstår, er man langt fremme med forarbejderne.

Hvis et resultat skal nås, tror jeg imidlertid, at det må ske på frivillig basis og efter forhandling med de kommunale organisationer, og jeg kan i hvert fald straks sige, at det konservative ønske om, at statens udgifter til kommunerne skal nedsættes med over 1 milliard kr., ikke vil finde genklang i socialdemokratiet. Da det offentliges samlede udgifter vil være lige store, uanset om det er staten eller kommunerne, der finansierer de pågældende opgaver, vil en sådan overflytning fra staten til kommunerne blot betyde, at kommuneskatterne skal stige med et tilsvarende beløb, og det vil navnlig, uanset bloktilskud, gå ud over skatteyderne i de fattige kommuner. Men bortset fra at vi ikke vil være med til, at skattetrykket fordeles endnu mere ulige mellem rige og fattige kommuner, og til, at en større del af skattebyrden i kraft af den manglende progression i kommuneskatten læsses over på dem, der dårligst kan bære skatterne, vil vi være parat til at drøfte, hvilke opgaver stat og kommune hver for sig er bedst egnet til at løse, og gennemføre en forenkling af hele refusionssystemet.

Første næstformand (From): Taletiden er udløbet.

Lysholt Hansen: Jeg vil så slutte med at sige, at de budgetter, der nu ligger for, er for os kun i stand til at holde maskineriet gående; derfor mener vi, at vi i de kommende år ikke kan undlade at se også på en udbygning af de budgetter, som vi hidtil har fået forelagt.

Henry Christensen: Vi er nu nået så langt ind i det 20. århundrede, at vi er ved at tage fat på den sidste tredjedel, den tredjedel, hvor vi i samfundet — men nok også i den måde, hvorpå vi skal administrere samfun-

det — kommer til at lære en hel del af det, der er sket på andre områder i tilværelsen.

Da dette århundrede begyndte, var statsbudgettet her i landet på under 100 mill. kr. Da man i 1903 under den første venstre regering drøftede statsskatteoven, der efter den tids forudsætninger byggedes op på princippet skat efter evne, begyndte man med en procentsats på 1,3 for indtægter under 2.000 kr. og endte med 2,5 pct. for indtægter over 100.000 kr. Da århundredets første tredjedel var gennemløbet, var statsudgifterne endnu ikke nået op på 500 mill. kr. om året. Dengang udgjorde de samtlige offentlige udgifter til stat og kommune vel mindre end en sjettedel af nationalindkomsten. Nu da århundredets anden tredjedel er gennemløbet, er statsudgifterne mere end tredivedoblet, og samtidig udgør de offentlige udgifter i dag mere end 20 milliarder kr. eller en tredjedel af vort nationalprodukt. Man husker måske, at en vis minister Dahlgaard betragtede 28 pct. som maksimum for, hvad skatternes andel i nationalproduktet burde være; hvorvidt denne betragtning deles af den nuværende minister Dahlgaard, kunne det være ganske interessant at få at vide ved passende lejlighed.

Det er altså både i absolutte tal og i samlet andel af nationalproduktet en kolossal vækst, de offentlige udgifter har udvist. At der herfra lejlighedsvis også er udgået kraftige rystelser af vort lands samlede økonomi, er hævet over enhver tvivl. Dette ganske uanset om det har været ønskværdige eller nyttige udgifter, og om der har været temmelig bred enighed om gennemførelsen af disse udgifter. Udgifter kan nemlig ikke blot afvejes med, om de er ønskværdige eller nyttige, men må også afvejes med, i hvilket omfang der er råd til dem, når der skal være plads til løsningen af de andre ting, som samfundets borgere og virksomhederne ønsker løst. Borgerne, gennem hvis indsats nationalproduktet tilvejebringes, har jo nemlig mange andre nyttige og ønskværdige udgifter. Bag dansk erhvervslivs indsats og bag landets hundredtusinder arbejdspladser står som den helt afgørende nødvendighed en kolossal økonomisk indsats. Vi kan i hvert fald roligt fastslå, at vi ikke kan fortsætte i samme tempo i sidste tredjedel af dette århundrede og lade det offentliges